

SISTEMUL DE SUBVENȚIONARE ÎN AGRICULTURĂ ADMINISTRAT DE AGENȚIA DE INTERVENȚIE ȘI PLĂȚI ÎN AGRICULTURĂ

www.viitorul.org

Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”

Politici Publice

NR. 4, 2011

SISTEMUL DE SUBVENȚIONARE ÎN AGRICULTURĂ ADMINISTRAT DE AGENȚIA DE INTERVENȚIE ȘI PLĂȚI ÎN AGRICULTURĂ

Ion Perju

Coordonator: Viorel Chivriga

Seria Politici Publice reprezintă o colecție de studii, lansată de către Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”, cu începere din iarna anului 2002, cu sprijinul Open Society Institute (LGI/OSI).

Studiile de Politici Publice apar cu regularitate în Biblioteca IDIS „Viitorul”, alături de alte cercetări în probleme considerate a fi importante pentru interesul public.

Opiniile exprimate aparțin autorilor. Nici Administrația IDIS „Viitorul”, și nici Consiliul Administrativ al Institutului pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale „Viitorul” nu poartă răspundere pentru estimările și opiniile prezentate în cadrul acestei publicații.

Pentru mai multe informații asupra acestei publicații ori asupra abonamentului de recepționare a publicațiilor editate de către IDIS, vă rugăm să contactați direct Serviciul de Presă și Comunicare Publică al IDIS „Viitorul”. Persoana de contact: Laura Bohantov - laura.bohantov@viitorul.org.

Adresa de contact:

Chișinău, Iacob Hîncu 10/1, 2004, Republica Moldova

Telefon: (373-22) 21 09 32

Fax: (373-22) 24 57 14

www.viitorul.org

Orice utilizare a unor extrase ori opinii ale autorului acestui Studiu trebuie să conțină o referință la seria de Politici Publice și IDIS „Viitorul”.

Perju, Ion

Subvenționare în agricultură administrat de agenția de intervenție și plăți în agricultură / Ion Perju ; IDIS “Viitorul”. – Ch. : IDIS “Viitorul”, 2011 (Tipogr. “MS Logo” SRL). – 37 p. – (Politici Publice, Nr 4, 2011, ISBN 978-9975-4007-6-3).

50 ex.

ISBN 978-9975-4193-5-2.

338.43

P 51

SUMAR:

INTRODUCERE	6
REFORMELE INSTITUȚIONALE ALE SISTEMULUI DE SUBVENȚIONARE	7
REGULAMENTUL PRIVIND MODUL DE UTILIZARE A MIJLOACELOR FONDULUI PENTRU SUBVENȚIONARE A PRODUCĂTORILOR AGRICOLI.....	9
MĂSURILE DE SPRIJIN	12
MĂSURA 1. STIMULAREA CREDITĂRII PRODUCĂTORILOR AGRICOLI DE CĂTRE BĂNCILE COMERCIALE ȘI INSTITUȚIILE FINANCIARE NEBANCARE	17
MĂSURA 2. STIMULAREA MECANISMULUI DE ASIGURARE A RISCURILOR ÎN AGRICULTURĂ ..	18
MĂSURA 3. SUBVENȚIONAREA INVESTIȚIILOR PENTRU ÎNFIINȚAREA PLANTAȚIILOR MULTI- ANUALE.....	19
MĂSURA 4. SUBVENȚIONAREA INVESTIȚIILOR PENTRU PRODUCEREA LEGUMELOR PE TEREN PROTEJAT	21
MĂSURA 5. STIMULAREA INVESTIȚIEI PENTRU PROCURAREA TEHNICII ȘI UTILAJULUI AGRICOL PRECUM ȘI A ECHIPAMENTULUI DE IRIGARE.....	23
MĂSURA 6. SUSȚINEREA PROMOVĂRII ȘI DEZVOLTĂRII AGRICULTURII ECOLOGICE	25
MĂSURA 7. STIMULAREA INVESTIȚIILOR ÎN UTILAREA ȘI RENOVAREA TEHNOLOGICĂ A FERMELOR ZOOTEHNICE	27
MĂSURA 8. STIMULAREA PROCURĂRII ANIMALELOR DE PRĂSILĂ ȘI MENȚINEREA FON- DULUI LOR GENETIC.....	28
MĂSURA 9. STIMULAREA INVESTIȚIILOR ÎN DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII POSTRE- COLTARE ȘI PROCESARE	29
MĂSURA 10. SUBVENȚIONAREA PRODUCĂTORILOR AGRICOLI PENTRU COMPENSAREA CHELTUIELILOR ENERGETICE LA IRIGARE	31
MĂSURA 11. SUBVENȚIONAREA UTILIZATORILOR DE PRODUSE DE UZ FITOSANITAR (PESTICIDE) ȘI DE FERTILIZANȚI (ÎNGRĂȘĂMINTE MINERALE)	32
CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI.....	34

INTRODUCERE

În toate țările cu economie de piață, statul sprijină direct și indirect agricultura. Formele de ajutoare sunt extrem de diversificate în timp și spațiu și se modifică în funcție de evoluțiile raporturilor cerere–ofertă pe piețele naționale și internaționale. Alegerea formelor de ajutor și de protecție a agriculturii presupune imaginație și inovație și aceasta are loc diferențiat de la o țară la alta, în funcție de politicile agrare aprobate de către acestea. Diferențele rezidă în natura și mecanismele de distribuire a subvențiilor. În ce privește piața agricolă, nu poate fi vorba de o liberalizare caracteristică piețelor celorlalte bunuri și servicii. Faptul că toate țările cu o economie dezvoltată de piață își organizează piețele agricole și subvenționează agricultura nu înseamnă suprimarea rolului pieței. Dimpotrivă, pentru

funcționarea acestor piețe a fost necesar să se pună în funcțiune mecanismele specifice care contracarează suprimarea rolului pieței. Într-un regim economic-liberal funcționează mecanismele cererii și ofertei, și nu planificarea rigidă a producției.

Agricultura modernă nu se poate dezvolta nici pe baza liberalismului naiv, dar nici pe calea unui intervenționism și protecționism sistematic și rigid din partea statului. În economiile moderne se tinde către modele de economie socială de piață, caracterizată prin intervenția administrațiilor publice în domenii specifice (securitate socială, formare profesională, mediu, agricultură etc.). Țările dezvoltate protejează agricultura din rațiuni politice și economice.

REFORMELE INSTITUȚIONALE ALE SISTEMULUI DE SUBVENȚIONARE

Prin Hotărârea Guvernului nr. 60 din 4 februarie 2010, după mai bine de doi ani de pregătire a fost creată, Agenția de Intervenție și Plăți în Agricultură (AIPA). Bazele creării AIPA au fost puse încă în anul 2007 prin aprobarea HG nr. 1305 din 28 noiembrie 2007, cu privire la aprobarea Concepției sistemului de subvenționare a producătorilor agricoli pentru anii 2008-2015. Astfel, cap. VII al hotărârii menționate stipulează ”În conformitate cu Planul de acțiuni privind implementarea și realizarea Strategiei de dezvoltare a sectorului agroalimentar în perioada anilor 2006-2015, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 569 din 21 mai 2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.74-77, art.604), va fi creată Agenția Agricolă pentru Plăți și Intervenție, în scopul perfecționării modului de gestionare a cheltuielilor publice în vederea promovării dezvoltării sectorului agrar”.

Prin aprobarea Concepției de subvenționare în noiembrie 2007 Guvernul recunoștea că ”sistemul de subvenționare a producătorilor agricoli se caracteriza prin aplicarea unui mecanism de gestiune și repartizare a resurselor bugetare variabil, ineficace, netransparent și birocratizat, ceea ce implică nevalorificarea totală a resurselor financiare alocate din fondul pentru subvenționarea producătorilor agricoli. Ca urmare, se operează modificări sistematice în Legea bugetului de stat și în regulamentele aprobate de Parlament și Guvern”.

Ulterior, pe parcursul următorilor doi ani, au urmat un lanț întreg de măsuri pentru pregătirea creării și fortificării capacităților instituționale ale APIA, susținute financiar de către Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltarea Internațională prin intermediul Proiectului Politici Agricole. Practic, la începutul anului 2009, erau deja elaborate regulamen-

tele și manualele operaționale de funcționare a fiecărei subdiviziuni structurale ale APIA, inclusiv era elaborat și proiectul hotărârii de guvern pentru crearea agenției, însă criza financiar-globală a stopat aprobarea acestora.

Prin crearea AIPA se urmărea:

- concentrarea tuturor surselor bugetare destinate susținerii producătorilor agricoli în fondul pentru susținerea sectorului agrar și conectarea acestuia la prioritățile strategice stabilite pentru dezvoltarea sectorului agricol pe termen mediu și lung. Astfel, mijloacele financiare destinate susținerii sectorului agricol vor fi gestionate mai eficient, mai transparent și vor avea un impact mai mare asupra dezvoltării sectorului agricol.
- crearea sistemului instituțional pentru gestionarea resurselor financiare destinate subvenționării producătorilor agricoli, monitorizarea repartizării acestora și evaluarea cantitativă și calitativă a impactului generat de măsurile de susținere a agricultorilor din partea statului.
- susținerea din partea statului a unei game mult mai variate de producători agricoli care asigură asimilarea totală a mijloacelor financiare destinate producătorilor agricoli, sporirea eficienței utilizării mijloacelor financiare destinate susținerii sectorului agricol, la creșterea transparenței și reducerea birocratizării sistemului, la un acces mai simplu și la creșterea numărului de beneficiari și în final la efecte economice vizibile – noi locuri de muncă, sporirea volumului și calității producției, a valorii producției realizate și cifrei de afaceri etc.

Funcțiile de bază ale Agenției țin de asi-

gurarea derulării corecte și legale a operațiilor de gestionare a fondurilor alocate pentru susținerea producătorilor agricoli și de examinarea solicitărilor și materialelor depuse de către solicitanți și eligibilitatea acestora de a beneficia de fonduri din partea statului. Aceste funcții sunt îndeplinite în conformitate cu procedurile stabilite în regulamentul privind modul de utilizare a mijloacelor fondului pentru subvenționare a producătorilor agricoli, aprobat anual de către Parlament sau Guvern.

Printre atribuțiile de bază ale AIPA pot fi menționate următoarele:

1. acceptă efectuarea plăților către beneficiari în urma verificării solicitărilor, familiarizării cu neregulile sesizate, precum și înlăturării complete a acestora;
2. acceptă sau respinge solicitările de plată cu avizarea solicitanților despre necorespunderea sau erorile depistate, conform procedurilor și regulamentelor stabilite;
3. monitorizează, contabilizează și înregistrează plățile în registrele contabile separate ale Agenției, sub forma unui sistem electronic de prelucrare a datelor, precum și pregătește informații referitoare la executarea cheltuielilor;
4. păstrează documentele necesare în contextul controlului intern și extern care justifică plățile efectuate și documentele care confirmă satisfacerea cerințelor cu privire la controlul fizic și administrativ;
5. elaborează manuale de proceduri și metodologii în vederea implementării legale a atribuțiilor funcționale;
6. întocmește ordinele de plată și le prezintă unităților teritoriale ale Trezoreriei de Stat;
7. organizează și urmărește asigurarea dotării tehnice și materiale a subdiviziunilor structurale și direcțiilor teritoriale;
8. prezintă rapoarte trimestriale și anuale, precum și rapoarte privind operațiile desfășurate și aspectele lor relevante;
9. contabilizează plățile efectuate;
10. informează societatea civilă despre activitățile desfășurate.

REGULAMENTUL PRIVIND MODUL DE UTILIZARE A MIJLOACELOR FONDULUI PENTRU SUBVENȚIONARE A PRODUCĂTORILOR AGRICOLI

De regulă, regulamentul privind modul de utilizare a mijloacelor fondului pentru subvenționare a producătorilor agricoli pentru anul următor se aproba până la finele anului curent. Astfel, producătorii agricoli cunoșteau din timp direcțiile prioritare ce vor fi subvenționate, planificându-și activitățile agricole și cele financiare până la începutul lucrărilor de primăvară. Mai mult ca atât, proiectul Regulamentului se elabora după consultări repetate cu societatea civilă ce reprezintă interesele producătorilor agricoli: Uniunea Republicană a Asociațiilor Producătorilor Agricoli "Uniagroprotect", Federația Națională a Fermierilor, Federația Națională "Agroinform", Agenția națională pentru Dezvoltarea Rurală "ACSA", IDIS "Viitorul" etc, nu însă și în anul 2010. Proiectul Regulamentului a fost supus dezbaterilor publice la insistența și sub presiunea reprezentanților societății civile și doar cu câteva zile înainte ca acesta să fie înaintat Guvernului spre aprobare.

Cele mai aprinse discuții au fost focusate asupra criteriilor de eligibilitate a beneficiarilor, documentele obligatorii ce trebuie înaintate pentru obținerea subvenției cât și criteriile de selectare a beneficiarilor. Reprezentanții organizațiilor neguvernamentale și ai asociațiilor producătorilor agricoli au solicitat eliminarea unor condiții care, după cum a arătat și realitatea, au creat doar distorsiuni și condiții excesive de birocratizare a procesului de acordare a subvențiilor. Vom atrage atenția doar la câteva din condițiile stipulate în regulament.

- Prezentarea obligatorie a planului de afaceri pentru o perioadă de cel puțin 3 ani,

care va demonstra fezabilitatea economică a proiectului. Cu siguranță, orice activitate necesită un plan de afaceri, însă în cazul dat, acesta va fi doar o formalitate, iar în unele cazuri fără sens. Spre exemplu: plantațiile multianuale vor intra pe rod doar la anul 4-5 după plantare și, deci, pe parcurs conjunctura economică poate să se schimbe esențial. Nu este clară necesitatea planului de afaceri în cazul susținerii dezvoltării agriculturii ecologice, obiectivul fiind clar – pentru compensarea parțială a cheltuielilor suportate în perioada de conversiune. Situații similare apar și în cazul procurării animalelor de prăsilă sau a tehnicii și utilajului agricol, inclusiv și cel de irigare.

Planul de afaceri ar putea fi acceptat doar în cazul investițiilor capitale, pentru construcția modulelor de sere și solariilor și investițiilor în dezvoltarea infrastructurii post-recoltare și procesare. Însă și în acest caz planul de afaceri va fi unul relativ și pur simbolic, întrucât nu există un mecanism de verificare a modalității de implementare ulterioară a planului de afaceri și nu este stabilită nici o responsabilitate pentru cazul neîndeplinirii prevederilor acestui plan

- Cerința ce ține de pregătirea profesională sau existenței contractului privind serviciile de consultanță. Evident, producătorii agricoli trebuie să dispună de pregătire profesională, iar practica internațională demonstrează faptul că nici nu au dreptul să administreze afaceri în domeniul agrar dacă nu dispun de pregătirea respectivă, însă această cerință trebuie să fie prevăzută în alte acte normative și nu în regulamentul dat. Cât privește existența

unui contract privind serviciile de consultanță cu o organizație din domeniu dă naștere unor noi elemente de corupție și falsificări, cu atât mai mult ca contractul menționat nu elucidează cunoștințele potențialului beneficiar de subvenție.

- condiția obligatorie de apartenență la asociații de produs după profil. Prin această cerință se încalcă dreptul constituțional al persoanelor fizice și juridice la libera alegere, de a fi sau a nu fi membră la asociațiile de produs. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare a urmărit scopul creării asociațiilor pe produs, însă condiționarea acordării de subvenții producătorilor agricoli prin impunerea acestora de a adera la asociațiile existente sau crearea altor noi nu s-a soldat cu succes. Dimpotrivă, această cerință a generat costuri suplimentare pentru acei producători care doreau să devină membrii unor asociații peste noapte. Cu toate că Ministrul Agriculturii a indicat Președintelui Federației Naționale a Fermierilor de ai accepta ca membri ai Federației pe toți cei ce doresc doar pentru a se califica beneficiar de subvenții, această cerință, în final, a fost doar o formalitate și o ambiție nerealizată.

În final, după modificările neesențiale înfăptuite de Ministerul Agriculturii, în Monitorul Oficial Nr. 35 din 12.03.2010, este publicată HG Nr. 167 din 09.03.2010 cu privire la aprobarea modului de utilizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli. Prin Hotărârea menționată au fost aprobate atât repartizarea mijloacelor financiare pentru subvenționarea producătorilor agricoli prevăzute la lit.a) art.2 din Legea bugetului de stat pe anul 2010 nr.133-XVIII din 23 decembrie 2009, cât și regulamentul propriu zis.

Astfel, suma de 300 mil. lei prevăzută pentru anul 2010 a fost repartizată după cum urmează:

- a) stimularea creditării producătorilor agricoli de către băncile comerciale și instituțiile financiare nebancare – 14,0 mil. lei;
- b) stimularea mecanismului de asigurare a riscurilor în agricultură – 10,0 mil. lei;

- c) stimularea investițiilor pentru înființarea plantațiilor multianuale – 15,0 mil. lei;
- d) subvenționarea investițiilor pentru producerea legumelor pe teren protejat (sere de iarnă, solarii) – 10,0 mil. lei;
- e) stimularea investițiilor pentru procurarea tehnicii și utilajului agricol, precum și a echipamentului de irigare – 15,0 mil. lei;
- f) susținerea promovării și dezvoltării agriculturii ecologice – 2,0 mil. lei;
- g) stimularea investițiilor pentru utilizarea și renovarea tehnologică a fermelor zootehnice – 10,0 mil. lei.
- h) stimularea procurării animalelor de prăsilă și menținerii fondului lor genetic – 10,0 mil. lei;
- i) stimularea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare – 10,0 mil. lei;
- j) compensarea cheltuielilor energetice pentru irigare – 10 mil.lei;
- k) compensarea datoriilor:
 - pentru susținerea înființării plantațiilor viticole – 50,5 mil.lei;
 - pentru subvenționarea utilizatorilor de produse de uz fitosanitar (pesticide) și de fertilizanți (îngrășăminte minerale) – 8,5 mil.lei.
 - pentru subvenționarea producătorilor agricoli la livrarea pe teritoriul țării a producției agricole de fabricație proprie – 135,0 mil.lei.

Ulterior, după numeroasele dezbateri publice și interpelări ai reprezentanților asociațiilor producătorilor agricoli, direcțiile de subvenționare au suferit unele completări și modificări. Astfel, prin HG nr. 1046 din 08.11.2010 cu privire la modificarea și completarea HG nr.167 din 9 martie 2010, fondul de subvenționare a fost suplinit cu 100 mil lei, iar regulamentul a fost completat cu o nouă direcție de subvenționare ”subvenționarea utilizatorilor de produse de uz fitosanitar (pesticide) și de fertilizanți (îngrășăminte minerale)” cu suma totală de 40

mil lei. Totodată, în dependență de solicitările producătorilor agricoli înaintate spre subvenționare, au suferit modificări și repartizarea mijloacelor financiare pentru celelalte direcții de subvenționare, după cum urmează:

- a) stimularea creditării producătorilor agricoli de către băncile comerciale și instituțiile financiare nebancare – 10908,8 mii lei;
- b) stimularea mecanismului de asigurare a riscurilor în agricultură – 10496,8 mii lei;
- c) stimularea investițiilor pentru înființarea plantațiilor multianuale – 58600,8 mii lei;
- d) subvenționarea investițiilor pentru producerea legumelor pe teren protejat (sere de iarnă, solarii) – 2000,0 mii lei;
- e) stimularea investițiilor pentru procurarea tehnicii și utilajului agricol, precum și a echipamentului de irigare – 58500,0 mii lei;
- f) susținerea promovării și dezvoltării agriculturii ecologice – 2600,0 mii lei;
- g) stimularea investițiilor pentru utilizarea și renovarea tehnologică a fermelor zootehnice – 6000,0 mii lei;
- h) stimularea procurării animalelor de prăsilă și menținerii fondului lor genetic – 6500,0 mii lei;
- i) stimularea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare – 15594,4 mii lei;
- j) compensarea cheltuielilor energetice pentru irigare – 10000,0 mii lei;

După cum a arătat practica anului 2010 și alte condiții ale regulamentului, cum ar fi spre exemplu plafonarea sumei subvenției, nu și-a atins scopul propus – mijloacele financiare destinate subvenționării investițiilor pentru producerea legumelor pe teren protejat (sere de iarnă, solarii) și stimulării investițiilor în dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare rămâneau nevalorificate, de aceea, prin HG nr. Nr. 786, din 02.09.2010, au fost crescute

și valorile maxime a sprijinului pentru fiecare beneficiar. Astfel, pentru stimularea investițiilor pentru producerea legumelor pe teren protejat și investițiilor în dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare au fost crescute cotele de compensare a costului utilajelor și echipamentelor procurate de la 30 la 40 la sută, iar valoarea subvenției acordate unui beneficiar a crescut până la 400 mii lei pentru ambele măsuri, inițial fiind de 150 mii și respectiv 200 mii lei pentru un beneficiar.

Conform Regulamentului menționat, solicitanții de subvenții urmau să prezinte dosarele pentru subvenționare cu toate documentele solicitate la oficiile teritoriale ale APIA. Întrucât, la momentul înaintării primelor dosare pentru subvenționare, AIPA fusese creată doar formal, Ministrul Agriculturii emite două ordine, fără a le publica, prin unul împuternicind Direcțiile Raionale pentru Agricultură de a recepționa dosarele pentru subvenționare, iar prin altul creând o comisie ministerială, responsabilă pentru examinarea și acceptarea acestora.

În scopul selectării beneficiarilor în bază de concurs, conform p. 90 al regulamentului, MAIA a aprobat regulamentul privind criteriile de evaluare a dosarelor producătorilor agricoli pentru alocarea subvențiilor. Trebuie să menționăm că, regulamentul dat a fost elaborat pentru utilizarea internă în activitatea AIPA și nicidecum pentru beneficiarii de subvenții, întrucât doar cei cu studii economice ar putea să înțeleagă gama largă de indicatori economico-financiar necesari de a fi calculați pentru fiecare beneficiar. De fapt cu cât criteriile sunt mai încălcite și neînțelese cu atât mai bine pentru evaluatori și cu atât mai multe posibilități de manipulare cu simplii producători agricoli. Poate acesta a și fost scopul de bază a MAIA și AIPA, când a fost elaborat regulamentul menționat.

Primele plăți pentru beneficiarii de subvenții au fost efectuate abia la data de 04.06.2010. prin înaintarea a 4 ordine de plată către Ministerul Finanțelor, în sumă de 869575 lei.

MĂSURILE DE SPRIJIN

Direcțiile de subvenționare sau, măsurile de sprijin, după cum au fost numite în regulamentul privind modul de utilizare a mijloacelor fondului pentru subvenționare a producătorilor agricoli pentru anul 2010 au suferit unele modificări. Spre regret, însă, nu toate s-au soldat cu efecte pozitive și, din cele menționate mai sus, pe parcursul implementării în practică, au fost necesare unele ajustări ale acestora.

În primul rând, trebuie menționată anularea practicii de subvenționare a utilizatorilor de produse de uz fitosanitar (pesticide) și de fertilizanți (îngrășăminte minerale) și subvenționarea producătorilor agricoli la livrarea pe teritoriul țării a producției agricole de fabricație proprie. În ambele cazuri era practică modalitatea de subvenționare prin restituirea TVA în mărime de 20%. În situația creată, pe de o parte, a fost divizată politica fiscală de cea de subvenționare, pe de altă parte, însă, a crescut povara fiscală pentru producătorii agricoli, dar și mai mult pentru procesatorii de materie primă. Nemulțumirile apărute ulterior în rândurile agricultorilor au impus Guvernul să promoveze modificări în măsurile de sprijin și să reintroducă subvenționarea utilizatorilor de produse de uz fitosanitar (pesticide) și de fertilizanți (îngrășăminte minerale).

O altă modificare ține de anularea creării Stațiunilor tehnologice de mașini. Subvenționarea creării stațiunilor tehnologice de mașini a început în anul 2002 și pe parcursul a opt ani au fost create 214 STM. Inițiativa economică de consolidare a bazei tehnico-materiale a întreprinderilor agricole și creare, în același timp, a centrelor de oferire a servici-

ilor mecanizate producătorilor agricoli mici, nu a dat rezultatele scontate. Din cauza unui management slab, o parte din întreprinderile agricole ce au creat STM au acumulat sume imense de datorii pentru tehnica achiziționată și spre finele anului 2009 acestea se ridicau la peste 16 mil. lei. Într-o situație financiară dificilă s-a aflat și ÎS "MOLDRESURSE", care era responsabilă pentru gestionarea mijloacelor financiare destinate creării STM.

Conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 607 din 05.07.2010 „Cu privire la transmiterea în gestionare a mijloacelor financiare alocate în anii 2004-2009 pentru crearea stațiunilor tehnologice de mașini și a mijloacelor provenite din rambursarea creditelor tehnice” a fost abrogată Hotărârea Guvernului nr. 208 din 13.03.2009 „Cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul și condițiile de selectare a beneficiarilor de credit tehnic, acordat pentru stimularea creării stațiunilor tehnologice, precum și de rambursare a acestuia”. Astfel, funcțiile de administrare și asigurare a rambursării de către stațiunile tehnologice de mașini a creditelor tehnice alocate de la bugetul de stat privind stimularea creării acestora, au fost transmise de la ÎS „Moldresurse” la Unitatea de Implementare și Administrare a Proiectului Creșterii Producției Alimentare (2KR). Mijloacele financiare, provenite din rambursarea creditelor tehnice de către stațiunile tehnologice de mașini, vor fi acumulate pe un cont special al Unității de Implementare și Administrare a Proiectului Creșterii Producției Alimentare și utilizate la stimularea investițiilor pentru procurarea tehnicii și utilajului agricol, precum și a echipamentului de irigare.

Repartizarea fondului de subvenționare a producătorilor agricoli la situația din 01.11.2010

Formele de sprijin	Suma totală, lei	Numărul total de beneficiari	Inclusiv numărul GȚ și ÎL	Suma alocată GȚ și ÎL	În % față de total
Măsura Nr.1, „Stimularea creditării producătorilor agricoli decât băncile comerciale și instituțiile financiare nebankare”	2968734	86	30	529140	17,82
Măsura Nr.2, „Stimularea mecanismului de asigurare a riscurilor în agricultură”	9928300	-	-	-	-
Măsura Nr.3, „Subvenționarea investițiilor pentru înființarea plantațiilor multianuale”	55515916	330	199	15769156	28,40
Măsura Nr.4, „Subvenționarea investițiilor pentru producerea legumelor petersen protejat (serii de iarnă, solarii)”	2697515	55	44	1311222	48,61
Măsura Nr.5, „Stimularea și subvenționarea investițiilor pentru procurarea tehnicii și utilajului agricol, precum și a echipamentului de irigare”	45340498	689	348	16721880	36,88
Măsura Nr.6, „Stimularea promovării și dezvoltării agriculturii ecologice”	1891484	32	11	445116	23,53
Măsura Nr.7, „Stimularea investițiilor în utilizarea și renovarea tehnologică a fermelor zootehnice”	2255272	17	1	26195	1,16
Măsura Nr.8, „Stimularea procurării animalelor de prăsilă și menținerii fondului lor genetic”	1631005	24	7	277820	17,03
Măsura Nr.9, „Stimularea investițiilor în dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare”	8942069	46	7	801365	8,96
Măsura Nr.10, „Subvenționarea producătorilor agricoli pentru compensarea cheltuielilor energetice de irigare”	9315000	-	-	-	-
Măsura Nr.11 Subvenționarea utilizatorilor de produse de uz fitosanitar	39954282	384	81	2815416	7,05
TOTAL	180440075	1663	728	38697310	21,45

Sursa: Datele plasate pe pagina oficială a AIPA și calculele autorului

Conform calculelor efectuate în baza datelor privind beneficiarii de subvenții, plasate pe pagina oficială a AIPA, la data de 01 noiembrie 2010, pentru subvenționare au fost semnate ordine de plată în sumă totală de

180,44 mil lei. De această sumă au beneficiat 1663 agenți economici, inclusiv 728 de GȚF (43,77%) care au asimilat 38,7 mil lei, sau 21,45 la sută din total.

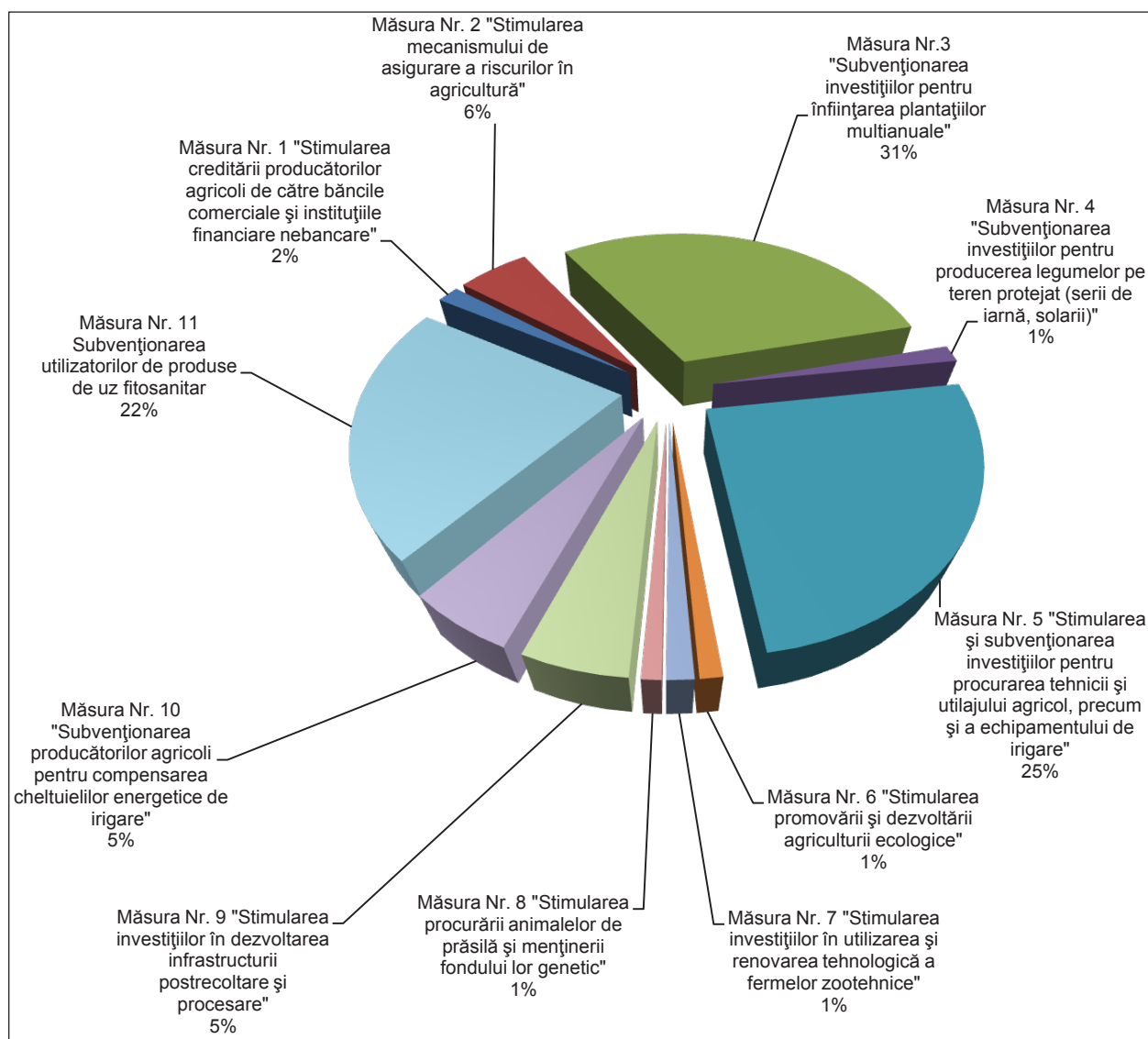
Executarea mijloacelor fondului de subvenționarea producătorilor agricoli în anul 2010

Formele de sprijin	Precizat pe perioada de gestiune, mii lei	Precizat pe perioada de gestiune pentru AIPA	Nr. de dosare recepționate	Suma solicitată, mii lei	Nr. de beneficiari	Suma, mii lei	Ordine de plată achitate de Trezorerie	
							nr. de contracte	suma, mii lei
Măsura Nr.1, Stimulare acreditării producătorilor agricoli de către băncile comerciale și instituțiile financiare ne-bancare"	2820,1	2820,1	832	20802,5	93	2800,9	94	2820,0
Măsura Nr. 2, Stimularea mecanismului de asigurare a riscurilor în agricultură"	16548,5	9928,4	249	18825,3	122	9928,3	122	9928,3
Măsura Nr.3, Subvenționarea investițiilor pentru înființare, plantare și înlocuire anuală, inclusiv:	115572,4	52050,0	543	80093,2	327	52011,6	333	52049,4
Plantații viticole	77559,5	27050,7					143	27050,1
Plantații pomicole	38012,9	24999,3					190	24999,3
Măsura Nr.4 "Subvenționarea investițiilor pentru producerea legumelor pe teren protejat (seră, de iarnă, solarii)"	4269,5	3982,7	135	6982,7	61	3988,9	60	3982,7
Măsura Nr.5, Stimularea și subvenționarea investițiilor pentru procurarea tehnicii și utilajului agricol, precum și a echipamentului de irigare"	56575,8	46743,4	1217	91879,2	698	46800,0	714	46743,3
Măsura Nr.6, Stimulare a promovării și dezvoltării agriculturii ecologice"	2236,5	2236,5	44	4139,8	33	2230,2	36	2236,4
Măsura Nr.7, Stimularea investițiilor în utilizarea și renovarea tehnologiei a fermelor zootehnice"	4786,8	2794,8	60	10874,7	20	2794,7	20	2794,7
Măsura Nr.8, Stimulare a procurării animalelor de prăsilă și menținerea fondului lor genetic"	7400,0	4751,5	55	7328,0	31	4751,5	31	4751,5
Măsura Nr.9, Stimulare a investițiilor în dezvoltarea infrastructurii post-recoltare și procesare"	11500,0	11342,1	139	29177,0	53	11342,1	55	11342,1
Măsura Nr.10 "Subvenționarea producătorilor agricoli pentru compensarea cheltuielilor energetice de irigare"	10000,0	9315,0	100	11393,6	82	9315,0	82	9315,0
Măsura Nr.11 "Subvenționarea utilizatorilor de produse de uz fitosanitar (pesticide) și de fertilizanți (îngrășăminte minerale)"	48290,4	40002,5	1630	107343,6	387	40002,5	387	40002,5
TOTAL	280000,0	185967,0	5004	388839,6	1907	185965,7	1934	185965,9

La data de 31 decembrie, conform datelor operative ale APIA, suma totală a subvențiilor acordate a constituit 185,96 mil lei, ce constituie 47,8% din suma de 388,8 mil

lei solicitată de către producătorii agricoli. Această sumă a fost asimilată de către 1907 beneficiari, sau 38,1 la sută din numărul total (5004) de solicitanți.

Repartizarea fondului de subvenționarea a producătorilor agricoli la 31.12.2010

Conform datelor prezentate, în jur de 69% din subvențiile alocate au destinație investițională contra a 31 la sută pentru subvențiile curente. Cota cea mai mare (31%) aparține investițiilor în produsele cu valoare

adăugată sporită – plantațiile multianuale. Totodată, subvenționarea utilizatorilor de produse de uz fitosanitar, introdusă pe ultima sută de metri, a asimilat peste 22 la sută din total.

Solicitățile financiare neacoperite de fondul pentru subvenționarea producătorilor agricoli pentru 2010

Formele de sprijin	Nr. de dosare recepționate	Suma solicitată, mii lei	Dosare fără acoperire financiară		Datorii din anul 2009, mii lei	Sold final pentru anul 2011 (inclusiv a. 2009 și a. 2010)
			Nr. de dosare	Suma, mii lei		
Măsura Nr. 1 „Stimulare a creditării producătorilor agricoli de către băncile comerciale și instituțiile financiare nebankare”	832	20802,5	738	-17982,5		-17982,5
Măsura Nr. 2 „Stimularea mecanismului de asigurare a riscurilor în agricultură”	249	18825,3	127	-8897,0		-8897,0
Măsura Nr. 3 „Subvenționarea investițiilor pentru înființarea plantațiilor multianuale”, inclusiv:	543	80093,2	210	-28043,8		-28043,8
Plantații viticole					10000,0	-10000,0
Plantații pomicole						0,0
Măsura Nr. 4 „Subvenționarea investițiilor pentru producerea legumelor petersen protejate (seră de iarnă, solarii)”	135	6982,7	75	-3000,0		-3000,0
Măsura Nr. 5 „Stimularea și subvenționarea investițiilor pentru procurarea tehnicii și utilajului agricol, precum și a echipamentului de irigare”	1217	91879,2	503	-45135,9	1440,5	-46576,4
Măsura Nr. 6 „Stimulare a promovării și dezvoltării agriculturii ecologice”	44	4139,8	8	-1903,4	3429,1	-5332,5
Măsura Nr. 7 „Stimulare a investițiilor în utilizarea și renovarea tehnologică a fermelor zootehnice”	60	10874,7	40	-8080,0		-8080,0
Măsura Nr. 8 „Stimulare a procurării animalelor de prăsilă și menținerii fondului lor genetic”	55	7328,0	24	-2576,5		-2576,5
Măsura Nr. 9 „Stimulare a investițiilor în dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare”	139	29177,0	84	-17834,9	805,5	-18640,4
Măsura Nr. 10 „Subvenționarea producătorilor agricoli pentru compensarea cheltuielilor energetice de irigare”	100	11393,6	18	-2078,6		-2078,6
Măsura Nr. 11 „Subvenționarea utilizatorilor de produse de uz fitosanitar (pesticide) și de fertilizanți (îngrășăminte minerale)”	1630	107343,6	1243	-67341,1	109,0	-67450,1
Total	5004	388839,6	3070	-202873,7	15784,1	-218657,8

Conform datelor prezentate în tabelul de mai sus, AIPA a înregistrat la sfârșitul anului 2010 datorii față de solicitanții de subvenții în sumă totală de 218,65 mil lei. Cele mai mari sume datorate sunt înregistrate la subvenționarea utilizatorilor de produse de uz fitosanitar și de fertilizanți – 67,45 mil lei, inclusiv 109 mii datorii ale anului 2009, pentru stimularea și subvenționarea investițiilor pentru procurarea tehnicii și utilajului agricol, precum și a echipa-

mentului de irigare 46,57 mil lei, inclusiv 1,44 mil datorii ale anului 2009. Practic, toate măsurile de subvenționare pentru anul 2010 au înregistrat datorii față de solicitanții de subvenții și, anume condițiile de subvenționare stipulate în Regulament de subvenționare, dar și cele stabilite prin Regulamentul de evaluarea a dosarelor solicitanților au servit ca bază pentru respingerea solicitanților și, nu exclude manipularea acestora în procesul de subvenționare.

MĂSURA 1. STIMULAREA CREDITĂRII PRODUCĂTORILOR AGRICOLI DE CĂTRE BĂNCILE COMERCIALE ȘI INSTITUȚIILE FINANCIARE NEBANCARE

Subvenționarea creditelor cu destinație agricolă, a fost introdusă ca prioritate de suport încă în anul 2003, menținându-se și următorii doi ani în fondul de subvenționare. Suma totală acordată în perioada anilor 2003-2005, pentru subvenționarea creditării, a constituit 80,2 mil lei. Mărimea sprijinului acordat a constituit 20 la sută din suma creditelor și împrumuturilor acordate și respectiv rambursate în această perioadă pentru anul 2003, și doar 10 la sută pentru anii 2004 și 2005. Diminuarea cotei subvenției s-a datorat creșterii semnificative a numărului beneficiarilor. E de menționat faptul că, anual aproximativ 9-10 mil lei erau asimilați de beneficiarii de împrumuturi din cadrul Asociațiilor de Economii și Împrumut. În anul 2003. Datorită cotei de subvenționare de 20 la sută, practic a fost acoperită toată dobânda, care nu depășea 18-20%.

Din cauza erorilor comise în regulamentele pentru subvenționarea creditelor cu destinație agricolă, dar și a capacităților slabe de monitorizare și evaluare a impactului economic a acestui tip de subvenționare, autoritățile au omis acest tip de subvenționare pe parcursul anilor 2006-2009.

Pentru anul 2010, pentru stimularea creditării, a fost prevăzută, inițial, suma de 14 mil lei, diminuată ulterior până la suma de 10908,8 mil lei. În conformitate cu condițiile regulamentului cota subvenției acordate este de 20% din suma cre-

ditului rambursat în anul 2010, dar nu poate fi mai mare decât valoarea dobânzii calculate din suma creditului rambursat în 2010 și nu poate depăși suma de 85000 lei.

Conform datelor publicate pe pagina oficială a AIPA în a. 2010, de acest tip de subvenție au beneficiat 93 agenți economici, inclusiv 30 gospodării țărănești de fermieri. Suma totală a subvenției a constituit 2,8 mil lei iar GȚF au beneficiat de doar 12,3% sau 346,8 mii lei. Din numărul total de beneficiari, unsprezece la număr au obținut suportul maxim pe beneficiar de 85 mii lei, dintre care doar unul este GȚF. Valoarea medie a subvenției acordate pe această măsură a constituit 34,5 mii lei.

Totodată, fără acoperire financiară au rămas 738 beneficiari de credite cu destinație agricolă, iar suma neacoperită a constituit 17,98 mil lei.

Menționăm că nici un producător agricol, creditat prin intermediul Asociațiilor de Economii și Împrumut nu au beneficiat de subvenții pentru această măsură. Totodată, conform datelor statistice, în mediu peste 60 la sută dintre membrii AEI utilizează împrumuturile pentru acoperirea cheltuielilor operaționale în producția agricolă. Totuși apar o serie de întrebări printre care și care sunt indicatorii de evaluare și metodele de monitorizare a utilizării creditelor cu destinație agricolă și nu în alte scopuri.

Măsura nr. 1, Stimularea creditării producătorilor agricoli de către băncile comerciale și instituțiile financiare nebancare, 2010

	TOTAL		Inclusiv:			
			Producători agricoli mari		Producători agricoli mici	
	Nr.debeneficiari	Suma, lei	Nr.debeneficiari	Suma, lei	Nr.debeneficiari	Suma, lei
Subvenționareabeneficiarilorde crediteagricoleobținuteînanul 2010	93	2801022,76	63	2454192	30	346830,76
AsociațiiledeEconomiișiÎmprumut	0	0	0	0	0	0
Total MĂSURA nr. 1	93	2801022,76	63	2454192	30	346830,76

MĂSURA 2. STIMULAREA MECANISMULUI DE ASIGURARE A RISCURILOR ÎN AGRICULTURĂ

Mijloacele financiare prevăzute în prezenta măsură se utilizează în conformitate cu Legea nr.243-XV din 8 iulie 2004 privind asigurarea subvenționată a riscurilor de producție în agricultură și în baza Listei riscurilor pentru a căror asigurare se subvenționează din bugetul de stat pe anul 2010 primele de asigurare în fitotehnie, horticultură, viticultură și zootehnie și Listei culturilor agricole și a speciilor de animale și păsări pentru a căror asigurare se subvenționează din bugetul de stat pe anul 2010 primele de asigurare.

Pentru anul 2010, în acest scop, au fost alocate 10 mil. lei, suma fiind modificată ulterior până la 10,5 mil. lei.

Conform datelor AIPA, în a. 2010 au fost încheiate doar 122 contracte de subvenționare a riscurilor în agricultură la suma totală de 9,9 mil lei. Ca și în anii precedenți de acest tip de asigurări, cel mai mult beneficiază producătorii mari. Producătorii mici, în special GȚF (21,3%) au asimilat 8,6 la sută din suma alocată, sau de 860,2 mii lei. Totodată fără acoperire financiară au rămas 127 solicitanți datorită deficitului la această măsură constituind 8,9 mil lei.

Pentru comparație, în anul 2009 pentru această direcție fost utilizate 25,5 mil lei dintre care peste 2 mil lei au fost oferite ca compensație unui număr de 58 gospodării țărănești de fermieri.

Măsura nr. 2, Stimularea mecanismului de asigurare a riscurilor în agricultură

	TOTAL		Inclusiv:			
			Producători agricol mari		Producători agricol mici	
	Nr. de beneficiari	Suma, mii lei	Nr. de beneficiari	Suma, mii lei	Nr. de beneficiari	Suma, mii lei
Alocarea subvenției pentru asigurarea riscurilor în agricultură	122	9928,3	96	9068,1	26	860,2
Total MĂSURA 2	122	9928,3	96	9068,1	26	860,2

MĂSURA 3.

SUBVENȚIONAREA INVESTIȚIILOR PENTRU ÎNFIINȚAREA PLANTAȚIILOR MULTIANUALE

Susținerea financiară a investițiilor în înființarea plantațiilor multianuale a început în anul 2005, însă prin intermediul a două fonduri diferite. Astfel, prin Hotărârea Parlamentului Nr. 381 din 29.12.2005 de aprobare a Regulamentului privind modul de utilizare a mijloacelor fondului pentru subvenționarea producătorilor agricoli stabilea susținerea financiară a înființării plantațiilor pomicole și a producerii materialului de înmulțire și săditor pomicol, iar Hotărârea Parlamentului Nr. 21 din 08.04.2005, pentru aprobarea Regulamentului privind gestionarea mijloacelor fondului de susținere a înființării plantațiilor viticole și a mijloacelor destinate utilizării pentru administrarea mărcilor proprietate de stat stabilea procedeele de finanțare a înființării plantațiilor viticole.

Fondul pentru stimularea investițiilor în înființarea plantațiilor pomicole a avut o evoluție pozitivă, de la 10 mil lei în anul 2005, la 52,9 mil. lei în anul 2009 - o creștere de 5,3 ori. În fiecare an, pentru această direcție de subvenționare, se făceau ajustări în dependență de solicitările ce parveneau din partea investitorilor. În anul 2009 suma de 52,9 mil lei a facilitat plantarea a 5157 ha livadă, inclusiv: sămânțoase - 2026 ha (inclusiv - 1632 ha livadă de tip intensiv, iar 394 ha – superintensiv), sămburoase - 1806 ha și nucifere - 1325 ha. În mediu pe parcursul anilor 2005-2009 anual se plantau 5000 ha de livadă, astfel, fiind reînnoite peste 25 mii ha în toată țara.

Pentru anul 2010, fondul pentru subvenționarea plantațiilor multianuale, a comasat direcțiile de susținere a plantațiilor pomicole și cele viticole. Inițial, pentru această măsură au fost prevăzute 15 mil lei, suma fiind ulterior ajustată la 58,6 mil lei. Sprijinul a fost acordat

pentru înființarea de plantații pomicole și viticole doar cu soiuri înscrise în Registrul soiurilor de plante al Republicii Moldova, după cum urmează:

1. pentru speciile sămânțoase:
 - 15 mii lei la un hectar de livadă superintensiv cu densitatea pomilor mai mare de 1800 pomi/ha;
 - 10 mii lei la un hectar de livadă intensivă sau clasică;
2. pentru speciile sămburoase, inclusiv migdal și alun – 7,5 mii lei la un hectar;
3. pentru bacifere, inclusiv căpșune (de la 0,15 hectare) – 20 mii de lei la un hectar;
4. pentru nucifere (altoit) – 10 mii de lei la un hectar;
5. pentru vița de vie, soiuri de masă – 30 000 lei la un hectar;
6. pentru plantații de viță-de-vie mamă de altoi și portaltoi de categoria bază – 40 mii lei la un hectar.

O noutate semnificativă, în acest sens, ține de susținerea financiară a înființării plantațiilor de căpșun – produs cu valoare adăugată sporită și solicitat pe piața internă.

Conform datelor AIPA, în a. 2010, de susținere financiară pentru această măsură au beneficiat 334 producători agricoli, suma alocată constituind 52 mil lei. Din această sumă 15,9 mil lei, sau 30,6 la sută, revin unui număr de 204 GȚF ce constituie 61% din beneficiari. Din cele expuse menționăm că, 61% (GȚF) din beneficiari au asimilat doar 30,6% din suma alocată, în timp ce 39% (gospodăriile mari) au asimilat 70 la sută din total pentru această măsură. E și ceva normal din punct de vedere economic, deoarece gospodăriile mari dispun atât de suprafețe, cât și de mijloace financiare necesare pentru a investi în această direcție.

Măsura nr. 3, Subvenționarea investițiilor pentru înființarea plantațiilor multianuale

	Total			inclusiv					
				Producători agricoli mari			Producători agricoli mici		
	Nr. de benef.	Supraf. ha	Suma mii lei	Nr. de benef.	Supraf. ha	Suma mii lei	Nr. de benef.	Supraf. ha	Suma mii lei
Plantații pomicole	193	2808,7	25711,62	85	2004,18	18487,85	108	804,5203	7223,78
Plantații viticole	141	881,12	26300,01	45	585,19	17601,84	96	295,93	8698,17
Total Măsura nr. 3	334	3689,82	52011,63	130	2589,37	36089,69	204	1100,45	15921,95

Suportul financiar în această direcție a permis plantarea în 2010 a unei suprafețe de 2808,7 mii ha de plantații pomicole și 881,1 mii ha de plantații viticole. De menționat că 70 la sută din aceste suprafețe aparțin producătorilor agricoli mari.

Suma cea mai mare de 4,516 mil lei, sau 8 % din total a fost oferită SRL „L.G.V.D-Agro”, din raionul Strășeni. De sume semnificative au beneficiat și CAP „Agroviitiera” din raionul Cantemir (3,08 mil lei sau 5,5% din total), SC „AMG-Kernel” SRL, r. Soroca (1,96 mil lei sau 3,5%), SRL „Codru-ST”, Strășeni (1,36 mil lei sau 2,45%).

Dintre GȚF, suma maximă de 577,5 mii lei a fost alocată GȚ „Lidia” din r. Comrat, iar cea mai mică sumă, de 3975 lei, a fost asimilată de SRL „Sclifos Mihail Gheorghe” din r. Criuleini.

Totodată menționăm că, de suport financiar pentru investițiile direcționate pentru înființarea plantațiilor multianuale nu au beneficiat întreprinderile de stat. În special merită să menționăm Stațiunile tehnologico-experimentale de pe lângă instituțiile științifice care au plantat livezi și vii în anul 2010, dar dosarele pentru subvenționare au fost respinse în baza Capitolului III al Regulamentului. Ca exemplu poate servi Stațiunea tehnologico-experimentală IS „Codru”, fondator fiind Institutul Științifico-Practic de Horticultură și Tehnologii Alimentare, care nu a beneficiat de subvenții pentru investițiile în noile plantații pomicole.

Fără acoperire financiară au rămas în total 210 solicitanți, iar suma datoriei se ridică la peste 28 mil lei.

MĂSURA 4.

SUBVENȚIONAREA INVESTIȚIILOR PENTRU PRODUCEREA LEGUMELOR PE TEREN PROTEJAT

Stimularea investițiilor în producerea de legume pe teren protejat și în procurarea tehnicii și echipamentului de irigare, pentru prima dată, a fost introdusă în prioritățile pentru subvenționare în anul 2008. Suma alocată în acest scop a constituit 20 mil. lei. Conform raportului de monitorizare și evaluare a impactului procesului de subvenționare, elaborat de MAIA, suprafețele de sere și tunele pentru producerea legumelor pe teren protejat au fost extinse cu cca 18 ha în anul 2008.

În anul 2009, direcția de stimulare a investițiilor în producerea de legume pe teren protejat a fost comasată cu cea de procurarea a echipamentului și utilajului pentru întreprinderile mici și mijlocii de procesare, uscare și congelare a fructelor și legumelor, iar suma prevăzută pentru aceste măsuri a constituit doar 12,5 mil. lei.

Pentru anul 2010 stimularea investițiilor pentru producerea legumelor pe teren protejat este prevăzută, din nou, ca măsură separată, iar suma aprobată inițial a constituit 10 mil. lei. Conform prevederilor Regulamentului sprijinul este acordat pentru compensarea costului modulelor de sere, al echipamentului și utilajului, necesare producerii legumelor pe teren protejat, precum și

al materialelor de acoperire și al materialelor de construcție a serelor și solariilor. Totodată, inițial conform condițiilor regulamentului, mărimea sprijinului acordat se calcula sub forma de compensație în rate procentuale în proporție de 30% din costul modulelor de sere, al echipamentului și al utilajului procurat, necesare producerii legumelor pe teren protejat, iar suma maximă a sprijinului constituia 150 mii lei.

Modificarea ulterioară a sumei alocate pentru această măsură de la 10 mi. lei la 2 mil., a cotei sprijinului de la 30% la 40 la sută și a sumei maxime acordate, de la 150 mii la 400 mii, denotă faptul că condițiile regulamentului nu au facilitat ci dimpotrivă au restricționat accesul producătorilor agricoli la subvențiile pentru această măsură. Practic sumele au rămas neasimilate.

Conform datelor APIA la data de 01.11.2010 suma totală alocată pentru această măsură a constituit 2,7 mil lei. Din numărul total de 55 producători agricoli, 44 (80 la sută din beneficiari) sunt GȚF care au beneficiat de 1,3 mil lei, sau 48,6% din total. Reiese că cei 11 beneficiari corporativi (20%) au asimilat 51,4 la sută din subvențiile orientate pentru această măsură.

Măsura nr. 4, Subvenționarea investițiilor pentru producerea legumelor pe teren protejat (sere de iarnă, solarii)

	TOTAL		Inclusiv:			
			Producători agricoli mari		Producători agricoli mici	
	Nr. de benef.	Suma, mii lei	Nr. de benef.	Suma, mii lei	Nr. de benef.	Suma, mii lei
Subvenționarea investițiilor pentru producerea legumelor pe teren protejat (sere de iarnă, solarii)	61	3988940	11	1386293	50	2602647
Total MĂSURA nr. 4	61	3988940	11	1386293	50	2602647

Până la sfârșitul anului au mai fost acceptate doar 6 dosare ale producătorilor agricoli mici, la suma totală de 1,2 mil lei. Astfel suma alocată în total a constituit aproape 4 mil lei.

Analiza datelor prezentate de APIA demonstrează, totodată faptul că, condițiile regulamentului nu au fost respectate pentru toți solicitanții de subvenții. Astfel, CÎ „Fruc-tagrocom” din r. Ialoveni a beneficiat de subvenții pentru această măsură în sumă totală

de 775895 lei – suma maximă permisă fiind de 400 mii lei, revenindu-i în acest fel, 28,76 la sută din totalul pentru această măsură. Împreună cu alte două întreprinderi - SRL „Ludisia Agrocom” din r. Drochia (230180 lei) și SRL „Agrolia-Plus” din r. Anenii Noi (157820 lei), au fost asimilate peste 43,1 % din suma alocată.

Totodată neacoperite financiar au rămas 75 solicitări, iar suma datorată constituie 3 mil. lei

MĂSURA 5.

STIMULAREA INVESTIȚIEI PENTRU PROCURAREA TEHNICII ȘI UTILAJULUI AGRICOL PRECUM ȘI A ECHIPAMENTULUI DE IRIGARE

Pentru reînnoirea parcului de mașini și tractoare statul a utilizat, pe parcursul anilor, diverse instrumente și mecanisme, inclusiv prin atragerea fondurilor externe, dar și prin susținerea financiară prin fondul de subvenționare. În perioada anilor 2007-2009 stimularea investițiilor în procurarea tehnicii și utilajului agricol nou, precum și a utilajului tehnologic și de construcție nou în scopul cultivării legumelor, a avut loc prin două căi de bază - compensarea sumei T.V.A. calculate la procurarea tehnicii și utilajului agricol prevăzut în anexa regulamentului și prin compensarea a unei cote 15-30 la sută din costul acesteia.

Astfel, în anul 2009, mijloacele financiare prevăzute pentru această măsură au fost utilizate la compensarea sumei în mărime de 30% din costul combinelor cu capacitatea motorului de 260 CP și mai mare și al tractoarelor cu capacitatea motorului de 290 CP și mai mare, în mărime de 15% din costul celorlalte combine, tractoare, al tehnicii și utilajului agricol nou procurate în anul 2009, precum și în mărime de 20% din costul tehnicii și echipamentului destinate irigării culturilor pomi-legumicole prin aspersiune și de 30% din costul tehnicii și echipamentului pentru irigare prin picurare. Totodată, prin anexa nr. 1 la regulamentului anului 2009, producătorii agricoli erau orientați referitor la tipul tehnicii și utilajului agricol ce va fi subvenționat

Stimularea investițiilor pentru procurarea tehnicii și utilajului agricol a facilitat procurarea în anul 2008 a peste 250 tractoa-

re, 120 combine și 160 unități de altă tehnică agricolă. În anul 2009, suport financiar din partea statului în mărime de 40 mln. lei, a permis subvenționarea a circa 600 unități de tehnică agricolă, (330 tractoare, 110 combine, 24 combinatoare, 11 dispozitive pentru recoltarea floarea – soarelui, 7 dispozitive pentru recoltarea porumbului, 7 semănători, 47 sisteme de irigare prin picurare, 21 sisteme de irigare prin aspersiune și 40 unități de altă tehnică agricolă).

Pentru anul 2010 inițial au fost planificate 15 mil lei pentru această măsură, fiind majorată, în urma modificării regulamentului, până la 58,5 mil lei.

Spre deosebire de anul 2009, în regulamentul pentru 2010 mărimea sprijinului acordat s-a calculat sub formă de compensație în proporție de 30% din costul tehnicii agricole și echipamentului de irigare prin picurare, specificat la p. 35 al regulamentului, indiferent de capacitățile tehnice a acestora, iar suma maximă a subvenției a constituit 200 mii lei. Regulamentul nu a fost prevăzut cu o anexă a tehnicii și utilajului ce va fi subvenționat, de aceea producătorii agricoli au fost liberi în alegerea tehnicii preferate.

Mai mult ca atât, sprijinul a fost acordat și pentru compensarea parțială a cheltuielilor aferente procurării tehnicii, în rate, prin intermediul Unității de Implementare și Administrare a Proiectului Creșterii Producției Alimentare 2 KR (proiectul 2-KR), din perioada 2008-2010, la rata achitată în 2010.

Măsura nr. 5, Stimularea investițiilor pentru procurarea tehnicii și utilajului agricol, precum și a echipamentului de irigare

	Nr. de unități	inclusiv:							
		Total		Producători agricoli mari			Producători agricoli mici		
		Nr. de benef.	Suma, mii lei	Nr. de benef.	nr.unități	Suma, mii lei	Nr.debe-nef.	nr.uni-tăți	Suma, mii lei
Nr. de unități de tehnică,utilajagricol și echipamentde irigareprocurateîn 2010 dintre care:		698	46818,2	342		29406,3	356		17411,8
–tehnică	467				236			231	
–utilaj agricol	534				296			238	
–echipamentde irigare	124				65			59	
TotalMASURAnr.5	1125	698	46818,2	342	597	29406,3	356	528	17411,8

Conform datelor oferite de AIPA, în 2010 suma totală a subvenției pentru această măsură a constituit 46,8 mil lei, oferită unui număr de 698 beneficiari. Menționăm că, gospodăriile țărănești de fermieri, în număr de 356, sau 51% din total, au beneficiat de doar 17,4 mil lei sau 37,1 la sută. În același timp, gospodăriile mari (49%) au asimilat 62,9 la sută din suma alocată, procurând peste 53% din numărul de unități de tehnică și utilaj agricol. Din cele expuse rezultă că gospodăriile mici s-au orientat la tehnica și utilajul agri-

col mai simplu și mai puțin costisitor, în timp ce producătorii agricoli mari s-au orientat la tehnica agricolă modernă, cu o productivitate mai înaltă.

Ca rezultat al suportului financiar din partea statului în 2010 au fost procurate 1125 unități de tehnică, utilaj agricol și echipament de irigare. De valoarea maximă a subvenției – 200 mii lei, au beneficiat 56 gospodării agricole, inclusiv și 7 GȚF. De menționat că, 503 aplicații au rămas fără acoperire financiară, suma datoriei fiind de 46,57 mil lei.

MĂSURA 6.

SUSȚINEREA PROMOVĂRII ȘI DEZVOLTĂRII AGRICULTURII ECOLOGICE

Anul 2007 a pus bazele stimulării producției agricole ecologice prin alocarea sumei de 2 mil. lei întru impulsivarea acestor activități. Domeniul de acțiune a subvenției acordate nu s-a schimbat esențial pe parcursul anilor. În perioada anilor 2007-2008 sprijinul a fost acordat pentru compensarea parțială a cheltuielilor suportate în perioada de conversiune a producției agricole convenționale în producție ecologică, iar începând cu anul 2009 la acesta s-a adăugat și stimularea comercializării producției organice.

În anul 2010 pentru această măsură au fost planificate 2 mil lei, majorată ulterior până la 2,6 mil. lei. Mărimea sprijinului acordat se calculează sub forma cuantumurilor exprimate ca sume fixe la unitate de măsură și constituie:

1. 700 lei pentru un hectar de teren agricol supus procesului de conversiune în primul an (dar nu mai mult de 100 ha) și 400 lei în al doilea an (dar nu mai mult de 100 ha);

2. 20% din prețul produselor agroalimentare ecologice (inclusiv plantele medicinale, eterooleaginoase și derivatele lor), comercializate pe teritoriul republicii.

Valoarea maximă a sprijinului financiar nu poate depăși 150 mii lei, iar producătorii agricoli, conform condițiilor regulamentului nu au putut supune conversiei o suprafață mai mare de 100 ha.

În anul 2009 pentru această măsură au fost utilizați 1999841,4 lei, inclusiv 1093215 lei pentru primul an de conversiune, 514296 lei pentru al doilea an de conversiune, iar suma de 392330,4 lei a fost achitată ca cotă în mărime de 20% pentru stimularea realizării produselor agroalimentare ecologice pe țării. Se estimează că suprafața terenurilor pentru cultivarea produselor ecologice a ajuns la peste 32500 ha, inclusiv 2445 supuse conversiei în 2009, iar volumul producției la peste 33,6 mii tone. La sfârșitul anului 2009 erau înregistrați 161 producători dintre care 40 au fost subvenționați în 2009

Măsura nr. 6, Susținerea promovării și dezvoltării agriculturii ecologice

Perioada de conversiune a producției agricole convenționale în producție ecologică	TOTAL			inclusiv:					
	Nr. de benef.	Suprafața, ha	Suma, mii lei	Producători agricoli mari			Producători agricoli mici		
				Nr. de benef.	Suprafața, ha	Suma, mii lei	Nr. de benef.	Suprafața, ha	Suma, mii lei
primul an	18	1203,26	842282	11	682,14	477498	7	521,12	364784
al doilea an	13	912,24	364896	8	730	292000	5	182,24	72896
20% din prețul produselor agroalimentare ecologice	10	0	983034	10	0	983034	0	0	0
Total MĂSURA nr. 6	41	2115,5	2190212	29	1412,14	1752532	12	703,36	437680

Conform statisticilor AIPA în 2010 un număr de 41 producători agricoli au beneficiat de 2,2 mil lei, inclusiv 12 producători agricoli mici care au asimilat 20 la sută, sau 437680 lei.

Suma de 842282 lei a fost oferită unui număr de 31 producători agricoli pentru procesul de conversiune a unei suprafețe de 2115,5 ha terenuri agricole și doar 10 producători și-au realizat produsele organice în țară, beneficiind de o subvenție totală de 983034 lei.

Gospodăriile agricole CAP „Rimacar-

Agro” din r. Dondușeni, SRL „Mospuragro” din r. Fălești și SRL „Soclav GPI” din r. Șoldănești au beneficiat de suma maximă a subvenției. Valoarea medie a subvenției ce a revenit unui producător de producție ecologică a fost de 59,1 mii lei, iar pentru GȚF 40,4 mii lei.

Menționăm că, 8 dosare pentru subvenționare nu au fost acoperite financiar, iar suma acestora se ridică la peste 1,9 mil lei pentru anul 2010, pentru 2009 datoria statului fiind de 3,43 mil lei.

MĂSURA 7.

STIMULAREA INVESTIȚIILOR ÎN UTILAREA ȘI RENOVAREA TEHNOLOGICĂ A FERMELOR ZOOTEHNICE

Orientarea statului spre susținerea dezvoltării sectorului zootehnic a început abia în anul 2006, când ramura a ajuns la o stare deplorabilă, de aceea efectele sistemului de subvenționare asupra acestui segment se fac prea mult așteptate. Pe parcursul anilor 2006-2009, sumele alocate în această direcție au fost în creștere permanentă, de la 15 mil. lei în 2006 la 25 mil în 2009. E de menționat faptul că, până la finele anului conform datelor MAIA, au fost asimilate în acest scop doar 6,67 mil. lei. Sumele alocate pentru această măsură erau orientate spre mai multe direcții, astfel factorii de decizie încercând să acopere toate necesitățile. Astfel în a. 2009 mijloacele financiare au fost prevăzute pentru compensarea parțială a cheltuielilor pentru:

- a) stimularea investițiilor în renovarea tehnologică a fermelor zootehnice de bovine;

ra investițiilor în utilarea și renovarea tehnologică a fermelor zootehnice a fost prevăzută aparte de stimularea procurării animalelor de prăsilă și menținerea fondului lor genetic și, în acest scop au fost prevăzute inițial 10 mil. lei. Însă din cauza asimilării slabe a mijloacelor financiare menționate suma a fost diminuată până la 6 mil lei.

În conformitate cu p. 52. Al Regulamentului, Domeniul de acțiune a subvenției ține de susținerea financiară a producătorilor agricoli pentru procurarea utilajului tehnologic destinat dotării și modernizării minifermelor zootehnice situate în extravilan. Spre deosebire de Regulamentele anilor precedenți, de această dată decidenții nu au specificat tipul fermei animaliere (ex, pentru bovine, porcine, avicultură) și, astfel domeniul a fost extins pentru toate tipurile. Valoarea maximă a subvenției a fost stabilită de 200 mii lei.

Măsura nr. 7, Stimularea investițiilor în utilarea și renovarea tehnologică a fermelor zootehnice

	TOTAL		Inclusiv:			
			Producători agricoli mari		Producători agricoli mici	
	Nr. de benef.	Suma, mii lei	Nr. de benef.	Suma, mii lei	Nr. de benef.	Suma, mii lei
Acordarea sprijinului financiar pentru procurarea utilajului tehnologic destinat dotării și modernizării minifermelor zootehnice situate în extravilan	20	2794722	15	2413537	5	381185
Total MĂSURA nr. 7	20	2794722	15	2413537	5	381185

- b) stimularea procurării animalelor de prăsilă;
- c) menținerea fondului genetic al animalelor de prăsilă.

Conform raportului MAIA în a. 2009, ca rezultat al procesului de subvenționare au fost create 7 ferme și renovate alte 6 structuri de acest gen, atingând un total de 484 ferme de bovine, cu un efectiv de 21320 bovine.

Pentru anul 2010, stimularea financia-

Conform datelor AIPA, până la finele anului 2010, au fost asimilate doar 2,79 mil lei. Din numărul total de 20 gospodării agricole, doar una este GTF, iar patru din ele au statutul de întreprinderi individuale, restul fiind SRL. În același timp GTF de comun cu ÎÎ, au asimilat doar 13,6 la sută din subvenții, iar suma maximă admisă. De 200 mii lei a fost asimilată de 6 SRL și o ÎM cu sediul în Or. Chișinău.

Fără acoperire financiară au rămas 40 de solicitanți, suma datorată pentru această măsură ridicându-se la peste 8 mil lei.

MĂSURA 8.

STIMULAREA PROCURĂRII ANIMALELOR DE PRĂSILĂ ȘI MENȚINEREA FONDULUI LOR GENETIC

Din cele menționate la măsura 7, stimularea procurării animalelor de prăsilă și menținerea fondului lor genetic a fost prevăzută ca măsură aparte în regulamentul anului 2010. Cu toate acestea, domeniul de acțiune, condițiile de acordare și cotele valoarea sprijinului acordat nu s-a modificat esențial față de anii precedenți. Totodată, însă, a fost stabilită valoarea maximă a subvenției pentru un beneficiar – 150 mii lei. cu excepția lit a) și b) a p. 63 a regulamentului:

- vaci donatoare de embrioni cu productivitatea de cel puțin 9000 kg de lapte pe lactație – 65 lei/kg;
- vaci primipare, junci și juninci cu vîrstă de cel puțin 12 luni – 30 lei/kg;

În rezultatul subvenționării procurării animalelor de prăsilă în a. 2009 a fost posibilă achiziționarea a 762 capete porcine, 167 capete bovine, 161 capete ovine și 73 mătci de albine.

Datele, cu referire la beneficiarii de subvenții pentru această măsură, afișate de către AIPA, permit să conchidem că din 26 gospodării agricole, care au beneficiat de 2,2 mil lei, 7 sunt GTF care au asimilat 277820 lei sau 12,6% din total. Spre regret lipsește infor-

mația referitor la procurările efectuate de către persoanele fizice pentru gospodăriile casnice. Totodată depistăm două întreprinderi - SRL „Agro-Șperț” din r. Orhei (523500 lei) și ÎM „Mold-Verrija” SRL din r. Rîșcani (282805 lei) care au asimilat în comun 806305 lei sau 36,6 la sută din total.

În condițiile în care gospodăriile populației dețin în prezent peste 94% din bovine, 74,9% porcine, 97,1 ovine, aceștia ar trebui și să asimileze cea mai mare parte din mijloacele financiare destinate acestei măsuri, persoanele fizice, însă, practic nu se găsesc în lista beneficiarilor. Spre regret nu putem considera că măsura dată a adus efectele scontate.

În rezultatul subvenționării în 2010 au fost procurate 545 capete animale de prăsilă, inclusiv: 44 vaci primare, junci și juninci cu vîrstă de cel puțin 12 luni, 8 vieri cu vîrstă de 6-8 luni, 129 scrofițe neînsămânțate cu vîrstă de 6-8 luni (rasă pură și birasiale), 297 berbeci și țapi cu vîrstă de 6-20 luni și 67 mătci de albine cu vîrstă de cel mult 3 luni

Un număr de 24 solicitanți au rămas în anul 2010 fără subvențiile solicitate pentru această măsură, în sumă de 2,57 mil lei,

Măsura nr. 8: Stimularea procurării animalelor de prăsilă și menținerii fondului genetic

Numărul de capete de animale de prăsilă procurate în anul 2010, dintre care:	TOTAL			Inclusiv:			
				Producători agricoli mari		Producători agricoli mici	
	Nr. de capete	Nr. de beneficiari	Suma, mii lei	Nr. de beneficiari	Suma, mii lei	Nr. de beneficiari	Suma, mii lei
Total MĂSURA nr. 8	545	26	2201524	19	1923704	7	277820

MĂSURA 9.

STIMULAREA INVESTIȚIILOR ÎN DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII POSTRECOLTARE ȘI PROCESARE

Sursele destinate subvenționării producătorilor agricoli, începând cu anul 2008, au vizat preponderent aspectele investiționale, suplimentate prin introducerea unui compartiment complex, ca: stimularea investițiilor în procurarea de echipament și utilaj pentru întreprinderile mici și mijlocii de procesare, uscare și congelare a fructelor și legumelor, casele de ambalare și frigidere - menite să dezvolte avantajele competitive ale sectorului agrar și integrarea acestuia în sistemul comercial internațional.

Conform raportului MAIA, ca rezultat a utilizării a 20 mil. lei în acest scop pe parcursul anului 2008 a fost posibilă darea în exploatare a 32 unități de păstrare și procesare a producției de origine vegetală (*inclusiv: 25 frigidere, 4 întreprinderi de procesare a fructelor și legumelor, 3 uscătorii*) și 32 unități în producerea și procesarea producției de origine animală, inclusiv: 10 exploatații zootehnice, 6 exploatații avicole și unități de infrastructură, 16 întreprinderi de procesare a materiei prime (*inclusiv 12 structuri de prelucrare a cărnii și 4 unități integrate de procesare a laptelui*).

Anul 2009, necătând la deficiențele financiare, a continuat cursul subvenționării investiționale. În acest scop au fost utilizate 18956,8 mii lei, însă în această sumă au intrat și subvențiile destinate stimulării investițiilor în producerea de legume pe teren protejat de comun cu procurarea de echipament și utilaj pentru întreprinderile mici și mijlocii de procesare, uscare și congelare a fructelor și legu-

melor, amplasate în localități rurale, și pentru casele de ambalare și frigidere. Ca rezultat au fost create 2 frigidere noi și reutilate altele 25 astfel de unități, 3 uscătorii și o întreprindere de procesare a fructelor și legumelor.

În 2010, pentru această măsură au fost planificate inițial 10 mil lei, suma fiind majorată după modificarea regulamentului, până la 15,59 mil lei. Menționăm că modificările au vizat nu doar suma subvenției dar și unele condiții pentru această măsură. Astfel, conform modificărilor aprobate prin HG Nr. 786 din 02.09.2010, cu privire la aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în HG nr. 167 din 9 martie 2010, au fost ajustate domeniile de acțiune și mărimea sprijinului acordat. Ca rezultat sprijinul acordat s-a extins și asupra întreprinderilor de procesare a cerealelor și produselor oleaginoase, iar cota sprijinului acordat a crescut de la 30 la 40 la sută din costul echipamentului tehnologic și utilajului procurat și instalat. Totodată valoarea maximă a subvenției a fost majorată de la 200 mii lei la 400 mii lei pentru un beneficiar.

Unele semne de întrebare apar la p 70 al regulamentului, care stipulează că, "Solicițanții vor beneficia de subvenții pentru suma achitată la procurarea echipamentului și utilajului care va fi nu mai puțin de 70 % din costul proiectului". Și dacă costul utilajului va fi de 65% sau 69 la sută? Oare prin această condiție nu au suferit anume gospodăriile mici și mijlocii?

Măsura nr. 9, Stimularea investițiilor în dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare

Echipament tehnologic și utilaj procurat pentru întreprinderi de procesare a :	TOTAL		Inclusiv:			
			Producători agricoli mari		Producători agricoli mici	
	Nr. de benef.	Suma, lei	Nr. de benef.	Suma, lei	Nr. de benef.	Suma, lei
/-/-/-/-fructelor și legumelor	3	447820	3	447820		
/-/-/-/-cărnii	9	2712198	9	2712198		
/-/-/-/-laptelui	3	583439	2	483333	1	100106
/-/-/-/-cerealelor	8	1404592	8	1404592		
/-/-/-/-produselor oleaginoase	1	400000	1	400000		
Uscătorii	1	22000			1	22000
Case de ambalare	1	200000	1	200000		
Frigidere	30	5972146	22	5175055	8	797091
Total MĂSURA nr. 9	56	11742195	46	10822998	10	919197

Conform datelor AIPA, la sfârșitul anului 2010 pentru această măsură au fost utilizați 11,7 mil lei, de care au beneficiat 56 agenți economici. GȚF care constituie doar 17,8% (10 gospodării) au asimilat 919,2 mii lei sau 7,8%.

Cea mai mare parte din subvenții au fost asimilate de investitorii în frigidere – peste 50 la sută din suma alocată și este unica direcție la această măsură unde producătorii mici au fost cel mai mult cointeresați. În celelalte direcții industriale, cu excepția industriei laptelui și reutilării uscătorilor pentru fructe,

investițiile au fost asigurate de către producătorii agricoli mari.

Din numărul total de solicitanți, 6 la număr au beneficiat de valoarea maximă a subvenției – 400 mii lei, în timp ce 8 agenți economici au beneficiat de 200 mii lei. Reamintim că modificarea regulamentului și ajustarea valorii maxime a subvenției a avut loc abia în octombrie. Apare întrebarea: vor fi oare ajustate valoarea subvențiilor celor agenți economici care au solicitat mai mult de 200 mii până la modificare sau nu? Valoarea medie a subvenției pentru această măsură a constituit 194,4 mii lei.

MĂSURA 10. SUBVENȚIONAREA PRODUCĂTORILOR AGRICOLI PENTRU COMPENSAREA CHELTUIELILOR ENERGETICE LA IRIGARE

Compensarea cheltuielilor energetice, suportate de către agricultori în urma pomparei apei pentru irigare, a început în anul 2007 cu suma inițială de 7 mil. lei, ulterior suma fiind majorată conform dosarelor înaintate de solicitanți până la 33 mil lei. Aceeași situație a fost atestată și în anii 2008 când au fost utilizate 13 mil. lei, iar în 2009 suma alocat a fost de 15,6 mil lei. Spre regret, după cum a arătat analiza datelor, mijloacele financiare destinate acestei măsuri au fost asimilate, în cea mai mare parte, de către gospodăriile corporative, care dispuneau de sisteme de irigare și dispuneau de suprafețe mari pentru irigare.

Administrarea mijloacelor financiare destinate acestei măsuri nu poate fi administrată doar de AIPA. Ca și în anii 2007-09, activitățile de subvenționare au fost organizate de comun cu Agenția "Apele Moldovei" subordonate Ministerului Mediului. Conform stipulărilor Regulamentului, limitele mijloacelor bugetare privind achitarea energiei electrice și/sau a combustibilului utilizate la pomparea apei la irigare în 2010 pentru stații-

Stînca", în comun cu direcțiile agricultură și alimentație raionale, au stabilit limitele fiecărui agent economic cu care a încheiat contract de pompare a apei pentru irigare a culturilor agricole. Datele privind funcționarea stațiilor de pompare, aflate la balanța agenților economici, se înscriu în registrul de lucru al stației de pompare ale cărui pagini se numerează, se cos și cărui i se confirmă veridicitatea prin aplicarea ștampilei primăriei și stațiunii tehnologice de stat pentru irigare sau Direcției nodului hidrotehnic „Costești-Stînca” și a semnăturilor persoanelor de răspundere ale acestora.

Controlul asupra veridicității materialelor prezentate de către stațiunile tehnologice de stat pentru irigare și Direcția nodului hidrotehnic „Costești-Stînca” privind cheltuielile ce țin de plata energiei electrice și a resurselor energetice utilizate la pomparea apei pentru irigare se efectuează de către Ministerul Mediului (Agenția „Apele Moldovei”).

Pentru anul 2010, au fost planificați 10 mil. lei, însă datele oferite de către AIPA nu permit de a evalua finalitățile acestei măsuri.

Măsura nr. 10: Subvenționarea producătorilor agricoli pentru compensarea cheltuielilor energetice la irigare

	TOTAL	
	Nr.debenficiari(Stațiuni Tehnologice)	Suma,miilei
Subvenționareaproducătoriloragricolipentrucompensareacheltuielilor energetice la irigare	82	9315
Total MĂSURA nr. 10	82	9315

nile tehnologice de stat pentru irigare și Direcția nodului hidrotehnic „Costești-Stînca” ale Agenției „Apele Moldovei” au fost stabilite de Ministerul Mediului și nu pot depăși limitele alocațiilor bugetare preconizate în aceste scopuri.

În baza contractelor încheiate cu agenții economici, stațiunile tehnologice de stat pentru irigare și Direcția nodului hidrotehnic „Costești-

Astfel de această măsură au beneficiat 82 producători agricoli, care au asimilat 9,31 mil lei sau în mediu câte 113,6 mii lei. Informația cu referire la talia acestor beneficiari, suprafețele irigate sau alți indicatori economici necesari pentru o analiză mai aprofundată lipsesc.

Totodată rămân fără acoperire financiară 18 producători agricoli, suma totală fiind de aproape 2,1 mil lei.

MĂSURA 11.

SUBVENȚIONAREA UTILIZATORILOR DE PRODUSE DE UZ FITOSANITAR (PESTICIDE) ȘI DE FERTILIZANȚI (ÎNGRĂȘĂMINTE MINERALE)

Creșterea productivității și competitivității agriculturii prin asigurarea condițiilor adecvate organizării și desfășurării protecției plantelor ca obiectiv general stabilit pentru această măsură ne spune prea puțin. Este bine cunoscut faptul că, după volumul produselor de uz fitosanitar și a îngrășămintelor utilizate în producția agricolă, Moldova este mult rămasă în urmă față de cele mai dezvoltate țări în plan agricol. Cu siguranță, datorită fertilității înalte a terenurilor agricole, se pot obține recolte înalte și fără utilizarea masivă a chimicalelor și îngrășămintelor, însă de competitivitate, în acest caz trebuie să uităm.

Pe parcursul anilor 2007-2009 sumele planificate pentru această măsură erau în creștere permanentă. În anul 2009, după planificarea inițială a 50 mil. lei pentru această măsură, în final s-a ajuns la suma de 130972,9 mii lei. Utilizate au fost 130737,3 mii lei ca subvenție pentru produsele de uz fitosanitar și îngrășămintele în valoare de 784820,4 mii lei.

După mai multe critici aduse acestei direcții de subvenționare această măsură a fost

exclusă din Regulamentul anului 2010. Doar după criticile aduse noului sistem de subvenționare și presiunii societății civile și reprezentanților producătorilor agricoli, această măsură a fost inclusă în rezultatul modificării Regulamentului din octombrie 2010.

Suma prevăzută pentru subvenționarea utilizatorilor de produse de uz fitosanitar și de fertilizanți a fost de 40 mil lei. Spre deosebire de anii 2007-2009, când producătorilor agricoli li se restituia TVA la valoarea produselor fitosanitare și îngrășămintelor procurate, de această dată regulamentul a prevăzut acordarea unui sprijin în mărimea a 15% din valoarea procurărilor, fără TVA.

Astfel, prin HG nr. 1046 din 08.11.2010 cu privire la modificarea și completarea HG nr.167, fondul de subvenționare a fost suplinit cu 100 mil lei, iar regulamentul a fost completat cu o nouă direcție de subvenționare "subvenționarea utilizatorilor de produse de uz fitosanitar (pesticide) și de fertilizanți (îngrășămintele minerale)" cu suma totală de 40 mil lei

Măsura nr. 11, Subvenționarea utilizatorilor de produse de uz fitosanitar (pesticide) și de fertilizanți (îngrășămintele minerale)

	TOTAL		Inclusiv:			
			Producători agricoli mari		Producători agricoli mici	
	Nr. de beneficiari	Suma, mii lei	Nr. de beneficiari	Suma, mii lei	Nr. de beneficiari	Suma, mii lei
Acordarea subvenției în mărime de 15% din valoarea procurărilor, fără TVA, a produselor de uz fitosanitar (pesticide) și fertilizanți (îngrășămintele minerale)	385	39954,3	304	37198,9	81	2815,4
Total MĂSURA nr. 11	385	39954,3	304	37198,9	81	2815,4

Îndată după modificarea HG nr. 167 din 9 martie 2010, prin HG nr. 1046 din 08.11.2010, când regulamentul a fost completat cu o nouă direcție de subvenționare "subvenționarea utilizatorilor de produse de uz fitosanitar (pesticide) și de fertilizanți (îngrășăminte minerale)" cu suma totală de 40 mil lei, producătorii agricoli au fost gata pentru a beneficia de această măsură.

Conform datelor AIPA, în mai puțin de o lună au fost utilizate în acest scop mijloace financiare în sumă de 39954282 lei. De susținere financiară la acest capitol au beneficiat 385 producători agricoli, inclusiv 81 GȚF, sau 21 la sută. De menționat că GȚF au asimilat doar 2815416 lei sau 7,04% din suma

alocată. Sumele cele mai mari au fost asimilate de gospodăriile: SRL "Prietenia Agro" din r.Soroca (1208685 lei), CAP "Glia" din r.Cantemir (899778 lei), SRL "AGRO-BARABOIENI" din r.Dondușeni (880850 lei), SRL "Tetracom-Agro" din r.Florești (876830 lei), SRL „PanClip” din r.Florești (861097 lei). Dintre GȚF pot fi menționate GȚ "Marciuc Valentina" din r. Soroca (340712 lei) și GȚ „Condrațchi Eugeniu” din r. Ocnița (297764 lei).

Datoriile pentru anul 2010 pentru această măsură se ridică la peste 67,3 mil lei, neacoperite rămânând 1243 dosare înaintate spre subvenționare la AIPA.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Reieșind din analizele efectuate în studiul dat putem evidenția următoarele concluzii:

1. Reformele instituționale, implementate în sistemul de subvenționare sunt tergiversate. În ciuda faptului că HG privind crearea AIPA a fost aprobată la începutul anului 2010, instituția și-a început parțial activitatea doar spre sfârșitul anului. Mai mult ca atât, pe parcursul anului 2010 prin diverse ordine ale MAIA a fost încălcată legislația în vigoare, iar solicitanții de subvenții în multe cazuri au fost ignorați de autorități din motivul incapacității AIPA de acceptare a dosarelor pentru subvenționare;
2. Regulamentul privind modul de utilizare a mijloacelor fondului pentru subvenționare a producătorilor agricoli pentru anul 2010 a fost aprobat cu o întârziere de aproape 3 luni, fără a informa preventiv producătorii agricoli, cel puțin referitor la direcțiile de subvenționare ce urmează să constituie o prioritate pentru stat;
3. Regulamentul a fost unul extrem de birocratizat și cu o serie de constrângeri neargumentate. Criteriile de eligibilitate și documentele solicitate de la beneficiarii de subvenții au servit, mai degrabă drept bariere în obținerea subvențiilor, decât condiții posibile de îndeplinit, ceea ce a dus la diminuarea, în anul de analiză față de anul 2009, atât a numărului beneficiarilor de subvenții, cât și fondului total pentru subvenționare;
4. MAIA nu și-a atins obiectivul declarat, de a oferi acces mai mare gospodăriilor agricole mici și mijlocii la sursele financiare destinate subvenționării. Condițiile impuse în regulament, dimpotrivă, au limitat accesul micilor fermieri la subvenții. Aceștia au asimilat doar 21,4 la sută din suma totală;
5. Regulamentul privind criteriile de evaluare a dosarelor producătorilor agricoli pentru subvenționare a fost unul netransparent și extrem de complicat pentru a fi pe înțelesul producătorilor agricoli, ce a permis manipularea și discriminarea unor agenți economici;
6. Plafonarea valorii maxime a subvenției a limitat investițiile în sectorul agroalimentar, o parte din fonduri rămânând nevalorificate. Creșterea sumei maxime a subvenției, prin modificarea regulamentului, a permis doar la o parte din producători să beneficieze de sume maxime posibile;
7. Cu toate că subvenționarea utilizatorilor de produse de uz fitosanitar a fost introdusă pe ultima sută de metri, această măsură a asimilat peste 22 la sută din total, ceea ce demonstrează interesul al producătorilor agricoli față de această direcție de subvenționare, dar și necesitatea acută a sectorului în utilizarea produselor de uz fitosanitar și fertilizanți;
8. Modificarea și ajustarea parțială a regulamentului la cerințele producătorilor agricol a fost efectuată prea târziu (octombrie), de aceea și efectele acestor modificări au fost slabe;
9. Stimularea creditării producătorilor agricoli de către băncile comerciale și instituțiile financiare nebancare nu a avut efectul scontat. Cu toate că a fost o măsură solicitată de ani de zile, producătorii au asimilat doar 2,8 mil lei, comparativ cu 30 mil în 2003. Motivul este

același - condițiile regulamentului. Mai mult ca atât— nici un producător agricol, beneficiar de împrumut cu destinație agricolă de la AEÎ nu a beneficiat de subvenții;

10. Măsura privind stimularea mecanismului de asigurare a riscurilor în agricultură rămâne a fi nevalorificată pe deplin și, după cum arată practica, cea mai mare cotă este deținută de întreprinderile mari;
11. Sumele oferite pentru subvenționarea investițiilor pentru înființarea plantațiilor multianuale s-au diminuat mai bine de 2 ori față de anul 2009, ca rezultat diminuându-se și suprafața plantată cu livezi;
12. Condițiile regulamentului de subvenționare nu au fost respectate de oficiali pentru toți solicitanții de subvenții. Astfel, la măsura 4, Subvenționarea investițiilor pentru producerea legumelor pe teren protejat, CÎ „Fructagrocom” din r. Ialoveni a beneficiat de subvenții pentru această măsură în sumă totală de 775895 lei, suma maximă permisă fiind de 400 mii lei.
13. Cu toate că Moldova dispune de un potențial major pentru dezvoltarea agriculturii ecologice, numărul mic de beneficiari de subvenții pentru această măsură denotă faptul că interesul producătorilor agricoli față de acest domeniu este slab, de fapt ca și promovarea acestui segment de către autorități;
14. Subvenționarea investițiilor în dezvoltarea fermelor de animale și infrastructurii postrecoltare și procesare rămâne a fi pe placul întreprinderilor mari, iar numărul beneficiarilor destul de mic.

Recomandările studiului, întru îmbunătățirea sistemului de subvenționare țin de următoarele:

1. Elaborarea regulamentului privind modul de utilizare a mijloacelor fondului pentru subvenționare a producătorilor agricoli să se efectueze cu participarea largă a societății civile și organizațiilor reprezentative a producătorilor agricoli, iar aprobarea acestuia să aibă loc până la finele anului;
2. Din Regulamentul trebuie să se omită condițiile discriminatorii și neargumentate (obligația de a fi membru la asociațiile de profil, pregătirea profesională), care pot fi reglementate prin alte acte normative;
3. Planul de afaceri ca condiție de accesare a subvențiilor poate rămâne ca condiție doar pentru subvențiile investiționale;
4. Eliminarea condiției de plafonare a sumei maxime a subvenției. Aceasta va permite sporirea investițiilor în sectorul agroalimentar al țării;
5. Simplificarea, pe înțelesul beneficiarilor de suport financiar, a Regulamentului privind criteriile de evaluare a dosarelor producătorilor agricoli pentru subvenționare;
6. Evaluarea cantitativă și calitativă a impactului subvenționării, asupra dezvoltării sectorului agroalimentar. Utilizarea în acest sens a unui spectru mai larg de indicatori, ce va ilustra efectul real al susținerii financiare din partea statului: creșterea productivității și volumului de producere, cifra de afaceri, valoarea producției exportate, locuri noi de muncă, sporirea calității producției etc.;
7. Întărirea capacităților profesionale a angajaților AIPA, întru asigurarea unei funcționalități la nivelul cerințelor producătorilor agricoli.

NOTE

IDIS „Viitorul” reprezintă o instituție de cercetare, instruire și inițiativă publică, care activează pe o serie de domenii legate de: analiză economică, guvernare, cercetare politică, planificare strategică și management al cunoștințelor. IDIS activează în calitate de platformă comună care reunește tineri intelectuali, preocupați de succesul tranziției spre economia de piață și societatea deschisă în Republica Moldova.

Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul” este succesorul de drept al Fundației Viitorul, și păstrează în linii mari tradițiile, obiectivele și principiile de acțiune ale fundației, printre care se numără: formarea de instituții democratice și dezvoltarea unui spirit de responsabilitate efectivă printre oamenii politici, funcționari publici și cetățenii țării noastre, consolidarea societății civile și spiritului critic, promovarea libertăților și valorilor unei societăți deschise, modernizate și pro-europene.

